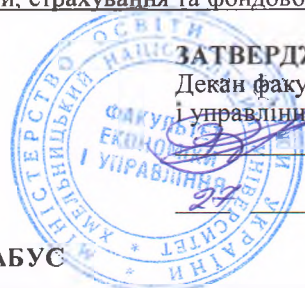

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра Фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки
і управління

Віталій КАРПЕНКО

27 08 2024

СІЛАБУС

Навчальна дисципліна Бюджетна політика та міжбюджетні відносини

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Форкун Ірина Валеріївна
Профайл викладача	https://fbss.khmnu.edu.ua/forkun-iryna-valeriyivna/
E-mail викладача(ів)	ivforkun@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5369
Навчальний рік	2023-2024
Консультації	Очні: середа, 6-та пара, 4-101 Онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю (Zoom. ID: 294 221 4988 Passcode: 123456)

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю	
		Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота (в т.ч. ІРС)	Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття			
В	Д	4	120	54	36		18		69	+	
В	З	4	120	14	10		4		106	+	

Анотація дисципліни

Бюджетна політика є найважливішим середовищем реалізації бюджетної доктрини України, могутнім інструментом, за допомогою якого держава може активно втручатися в економіку і особливо сильно впливати на стан в тих галузях, які існують за рахунок бюджетних коштів, а також через систему міжбюджетного регулювання забезпечувати фінансовими ресурсами регіони для забезпечення їх стійкого економічного та соціального розвитку. В рамках вивчення дисципліни «Бюджетна політика та міжбюджетні відносини» у здобувачів вищої освіти формуються базові теоретичні знання та професійні компетентності, які дозволяють на високому професійному рівні здійснювати формування та реалізації бюджетної політики та міжбюджетних відносин, опанувати сучасні підходи до прийняття фінансових рішень в умовах ризику та невизначеності.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Формування у професіонала компетентностей щодо застосування сучасних методів та інструментарію формування та реалізації бюджетної політики та міжбюджетних відносин в сучасних умовах ризику та невизначеності.

Завдання дисципліни. Розширення й поглиблення у слухачів теоретичних знань та набутті практичних компетентностей для прийняття та реалізації ефективних управлінських рішень з формування та реалізації бюджетної політики та міжбюджетних відносин в сучасних умовах ризику та невизначеності.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: знати і розуміти особливості формування та реалізації бюджетної політики та міжбюджетних відносин; вміти використовувати сучасні інструменти для проведення аналізу відкритих даних у бюджетній сфері, виявляти та оцінювати ризики, приймати стратегічні і тактичні управлінські рішення.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції**	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Сутність та елементи бюджетної політики		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, виконання ІДЗ	3	[1, 6, 7, 13, 26]
2	Макроекономічні концепції регулювання бюджетної політики	Сутність та елементи бюджетної політики. Макроекономічні концепції регулювання бюджетної політики	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2; підготовка до практичного заняття та розв'язування задач	4	[1, 4, 16, 20]
3	Фінансове забезпечення реалізації бюджетної політики у різних сферах діяльності		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3; виконання ІДЗ	4	[4, 6, 7, 10, 11, 12, 15]
4	Фінансове забезпечення реалізації бюджетної політики у різних сферах діяльності	Фінансове забезпечення реалізації бюджетної політики у різних сферах діяльності	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3; підготовка до практичного заняття та розв'язування задач	4	[4, 6, 7, 10, 11, 12]
5	Бюджетні запити		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4; виконання ІДЗ	4	[1, 4, 7, 17, 22, 25]
6	Бюджетні запити	Бюджетні запит	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4; підготовка до практичного заняття та розв'язування задач	4	[1, 4, 7, 17, 22, 25]
7	Політика державних капітальних вкладень		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5; виконання ІДЗ	3	[3, 9, 10, 11, 12]
8	Державно-приватне партнерство	Політика державних капітальних вкладень. Державно-приватне партнерство	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6; підготовка до практичного заняття та розв'язування задач, підготовка до тестування (ТК 1-6)	4	[2, 7, 8, 14]
9	Технологічні інструментарії здійснення бюджетної політики		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7; виконання ІДЗ	4	[1, 4, 5, 7]
10	Технологічні інструментарії здійснення бюджетної політики	Технологічні інструментарії здійснення бюджетної політики	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7; підготовка до практичного заняття та розв'язування задач	4	[1, 4, 5, 7]
11	Державна регіональна політика		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8	3	[5, 7, 8, 16, 20, 24, 25]
12	Державна регіональна політика	Державна регіональна політика	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8; підготовка до практичного заняття та розв'язування задач	4	[5, 7, 8, 16, 20, 24, 25]
13	Система міжбюджетних відносин		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9; виконання ІДЗ	3	[4, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 27]
1	2	3	4	5	6
14	Міжбюджетні трансфери та порядок їх	Система міжбюджетних відносин	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10; підготовка до	4	[4, 6, 7, 8, 10, 12, 13,

	розрахунку	Міжбюджетні трансферти та порядок їх розрахунку	практичного заняття та розв'язування задач		27]
15	Міжбюджетні трансферти та порядок їх розрахунку		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10; виконання ІДЗ	3	[4, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 27]
16	Казначейське обслуговування міжбюджетних трансфертів	Казначейське обслуговування міжбюджетних трансфертів	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11; підготовка до практичного заняття та розв'язування задач	4	[4, 7, 18, 19, 21]
17	Контроль за дотриманням бюджетного законодавства		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12; підготовка до тестування (Т 7-12); виконання та захист ІДЗ	4	[1, 4, 7, 23]
18	Євроінтеграція та міжнародне співробітництво в бюджетній сфері	Контроль за дотриманням бюджетного законодавства. Євроінтеграція та міжнародне співробітництво в бюджетній сфері	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т13; підготовка до практичного заняття та розв'язування задач	3	[5, 24, 25]

Примітка. * Лекції проводяться щотижня по дві години, практичні заняття проводяться по чисельнику або знаменнику по дві години.

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвідувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua/>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка – «Положення про організацію освітньої діяльності»).

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів; знання теоретичного матеріалу з теми; розв'язування задач; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення. Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням. Виконання індивідуального завдання завершується його захистом у встановлені терміни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль, залік
Усне опитування				Тестовий контроль		
1	2	3	4	1(Т 1-6)	2(Т 7-12)	За рейтингом
ВК 0,5				ВК 0,2		

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *заочної* форм навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Підсумковий контроль
Підсумковий тест	Контрольна робота	Оцінка за захист	Залік за рейтингом
ВК 0,5	ВК 0,4	ВК 0,1	

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом (може бути інший варіант). Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Відповідність набраних балів за тестове завдання вітчизняній оцінці

Сума балів за тестове завдання	1–10	11–12	13–15	17–20
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин (для закритої форми тестів – по одній хвилині на кожне завдання). Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд студента, відповідям. Через 20 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Тестування студент може також пройти і в он-лайн режимі в модульному середовищі MOODLE.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ECTS	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Концептуальні підходи до позиціонування бюджетної політики в науковій літературі та чинному законодавстві України
2. Складові елементи бюджетної політики та їх взаємодія
3. Порядок складання та схвалення Бюджетної декларації
4. Бюджетне регулювання як інструмент соціально-економічної політики країни
5. Макроекономічні концепції регулювання бюджетної політики: «щорічного збалансування» бюджету, збалансування бюджетів «у ході економічного циклу», збалансування бюджету методом «функціональних фінансів»
6. Цільові орієнтири і завдання бюджетної політики в контексті макроекономічного регулювання та стимулювання економічного зростання
7. Формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку та її фінансове забезпечення
8. Фінансове забезпечення обороноздатності та безпеки України в умовах гібридної та повномасштабної війни
9. Концептуальні засади фінансового забезпечення соціальних гарантій
10. Концептуальні засади фінансового забезпечення освіти в Україні
11. Фінансове забезпечення охорони здоров'я в реалізації державних функцій на ринку медичних послуг
12. Економічна сутність та роль бюджетного запиту в процесі бюджетування
13. Порядок підготовки та подання бюджетного запиту
14. Бюджетні програми та результативні показники за різними сферами
15. Типові недоліки при складанні бюджетних запитів
16. Державні капітальні вкладення на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів, їх правове забезпечення
17. Порядок відбору державних інвестиційних проектів
18. Державна підтримка інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні
19. Сутність та правові засади державно-приватного партнерства
20. Основні принципи здійснення та сфери застосування державно-приватного партнерства
21. Форми здійснення та об'єкти державно-приватного партнерства
22. Джерела фінансування та аналіз ефективності здійснення державно-приватного партнерства
23. Державна підтримка, державні гарантії та державний контроль в системі державно-приватного партнерства
24. Ризики при регулюванні бюджетної політики та способи їх уникнення
25. Програмно-цільовий метод, його сутність та особливості реалізації
26. Зв'язок програмно-цільового методу з реформою міжбюджетних відносин
27. Аналітична оцінка та можливості використання закордонного досвіду впровадження програмно-цільової технології бюджетування
28. «Модельний бюджет», його сутність, особливості формування та реалізації
29. Обґрунтування поетапного переходу регіонів на платформу складання «модельного бюджету» як перспективного підходу визначення міжбюджетних відносин
30. Інституціональні характеристики «соціального бюджету», його функціональне призначення та орієнтування на об'єкти «спільного» користування
31. Державна регіональна політика: сутність, мета, принципи реалізації
32. Об'єкти та суб'єкти державної регіональної політики
33. Напрями державної регіональної політики
34. Особливості формування та реалізація державної регіональної політики
35. Повноваження суб'єктів державної регіональної політики
36. Фінансове забезпечення реалізації державної регіональної політики
37. Моніторинг та оцінювання реалізації державної регіональної політики
38. Зміст та мета регулювання міжбюджетних відносин
39. Критерії розмежування видів видатків між рівнями бюджетів
40. Міжбюджетні трансферти з державного бюджету
41. Міжбюджетні трансферти з місцевих бюджетів
42. Характеристика трансфертів, що надаються з Державного бюджету України місцевим бюджетам
43. Міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами.
44. Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на відновлення об'єктів критичної інфраструктури, будівництво і реконструкцію доріг тощо

45. Порядок та умови надання освітньої субвенції
46. Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я
47. Роль казначейства України в обслуговуванні бюджетних коштів
48. Порядок перерахування органами ДКСУ міжбюджетних трансфертів
49. Контроль і аудит у бюджетному процесі
50. Повноваження органів контролю за дотриманням бюджетного законодавства
51. Порядок здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства
52. Відповідальність та заходи впливу за вчинені порушення бюджетного законодавства
53. Сутність Європейської інтеграції України
54. Основні напрямки співробітництва між Україною та ЄС
55. Проблеми та перспективи Європейської інтеграції України в сучасних умовах викликів та ризиків

Рекомендована література

Основна

1. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Л. В. Лисяк, О.В. Добровольська. Дніпро: Монолит, 2022. 200 с.
2. Державно-приватне партнерство: Навчальний посібник. – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2016. – 404 с.
3. Керівництво з управління проектами розвитку: інтерактивний навчальний посібник / колектив авторів; за заг. ред. І. Є. Цепенди, С. О. Кропельницької. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. р. 352 с.
4. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
5. Регіональна політика Європейського Союзу: підручник / ред. В. І. Чужиков. Київ: Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана», 2016. 495 с.

Додаткова

6. Бюджетна декларація на 2025-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.06.2024 р. № 751. URL: <http://surl.li/zfyhxx>
7. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
8. Децентралізація: Офіційний портал. URL: <https://decentralization.ua/>
9. Деякі питання управління державними інвестиціями: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 р. № 571(зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/571-2015-%D0%BF#Text>
10. Є-data - платформа відкритих даних у сфері публічних фінансів. URL: <https://edata.gov.ua/>
11. Міністерство економіки України: Офіційний портал. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/state-budget>
12. Міністерство фінансів України: Офіційний портал. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/state-budget>
13. Миськів Г. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях): навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. – 272 с.
14. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>
15. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 р. №2017-III (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
16. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. №695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
17. Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів: Наказ Міністерства фінансів України від 21.12.2022 р. № 450. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0322-23#Text>
18. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами: Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012р. № 1407 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13#Text>
19. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів: Наказ Міністерства фінансів України від 23.08.2012 р. № 938 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12#Text>
20. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 179 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>

21. Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12. 2010 р. № 1132 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1132-2010-%D0%BF#Text>

22. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

23. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993р. № 2939-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>

24. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 р. № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>

25. Регіональне управління: навч. посіб. / ред. М. М. Їжа, Л. Л. Приходченко. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2020. 651 с.

26. Форкун І. В. , Гордєєва Т. А. Бюджетна політика: особливості формування та реалізації в Україні// Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2016. № 4(2). С. 251-255. - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_4\(2\)_54](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_4(2)_54)

27. Форкун І. В. , Гордєєва Т. А. Міжбюджетні відносини та система бюджетного регулювання в Україні // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2017. № 5. С. 261-267. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2017_5_50

Розробник

к.т.н., доцент Ірина ФОРКУН

Погоджено

Гарант ОПП

к.е.н., доцент Інна ДОЦЕНКО

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та фондового ринку

д.е.н., професор Ніла ХРУЩ